

ÖZEL EĞİTİM GEREKTİREN BİREYLERİN AİLELERİNE GEREK SINI MLERİNE GÖRE HAZIRLANAN AİLE EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA ÖRNEĞİ

İşitme Eng. Öğrt.Seda DİNCER

mail: guvercinlikozelegitim@yahoo.com.tr

Eğitim, sadece okulda yürütülen bir süreç değildir. Eğitim, çocuk okula başlamadan çok önce, hatta doğumdan itibaren evde başlar. Bundan dolayı aileler çocuklarının eğitiminde çok önemli yapı taşlarıdır(Schulz,1987;Fox ve Birder, 1990).

Aile, engelli çocukların eğitiminde, normal çocukların eğitiminde olduğundan çok daha fazla önemlidir. Ancak aileler ne yapacaklarını bilmediklerinden ya da aşırı koruyucu davranışlarından, çocukların gelişimine yeterince katkıda bulunmamakta ve bu nedenle çocuklarının eğitimine yönelik bilgi ve beceriye gereksinim duymaktadır.

Ailelerin, engelli çocuğun içinde bulunduğu gelişimsel döneme göre gereksinimleri farklılaşmaktadır. Engelli çocukların toplumsal yaşama hazırlanmalarında anne- babaların eğitime katılmaları gereklilik haline gelmiştir. Engelli çocuk bir kuruma başladıktan sonra da ailelerin çocuğun eğitimine katılması aynı önemi taşımaktadır(Varol, 1995;Çavkaytar, 1999).

Okulda kazanılan becerilerin ve davranışların genellenememesi, kalıcılığının sağlanabilmesi için, anne- babaların okulda yapılan öğretimi tamamlayıcı rolünü üstlenmeleri gerekmektedir(Fox ve Binder,1990; Gültekin,1999).

Kuruma devam eden engelli çocukların ailelerine yönelik düzenlenen aile eğitim programları, farklı amaçlara yönelik olarak gerçekleştirilebilmektedir. Özbakım ve ev içi becerilerinin öğretimi amacıyla yönelik olarak özelleştirilmiş programlar; okulda öğrenilenlerin ortam ve materyal değişikliği ile eve transfer edilerek, kazanılan becerilerin farklı kişi-ortam ve araç-gerece genelleştirilmesine yönelik olarak genelleştirilmiş programlar; çocuğa okulda uygulanan programın, aynı anda evde de yürütülmesi amacıyla yönelik olarak geliştirilmiş aile eğitim programları uygulanmaktadır(Varol, 1995; Gültekin,1999; Çavkaytar, 1999).

YÖNTEM

Bu çalışma T.S.K Gülsav Güvercinlik Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezinde eğitim almakta olan çocukların aileleri ile yürütülmüştür. Çalışmada T.S.K Gülsav Güvercinlik Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde eğitim almakta olan çocukların ailelerinin, gereksinim duyduğu aile eğitimini belirlemek amacıyla, ailelere öncelikle gelişim alanlarının bulunduğu Gereksinim Belirleme Formları uygulanmıştır.

Gereksinim belirleme formları uygulanması sonucunda, ailelerin öncelikli gereksinimi olan aile eğitimi belirlenmiştir. Ailelerin öncelikli gereksinimi olan aile eğitimi programı sonuçları grafiksel olarak kaydedilmiştir.

Ailelerin öncelikli gereksinimi olan aile eğitimi programlarından çıkan sonuçlara göre; Aile Eğitimi Davranış(UDAP) Programı, ipuçlarının giderek azaltılması yöntemi ve sabit bekleme süreli öğretim yöntemine göre hazırlanan Aile Eğitimi Beceri Programı hazırlanmıştır.

AİLE GEREKSİNİMLERİ BELİRLEME FORMU

1. Gereksinim belirlenirken aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır. (Evet/ Hayır)
2. Gereksinim belirlenirken aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır. (Evet/ Hayır)
3. Gereksinim belirlenirken aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır. (Evet/ Hayır)
4. Gereksinim belirlenirken aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır. (Evet/ Hayır)
5. Gereksinim belirlenirken aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır. (Evet/ Hayır)
6. Gereksinim belirlenirken aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır. (Evet/ Hayır)
7. Eğitimci ile aile üyelerinin iletişimi sağlanmıştır.

UYGULAMA SÜRECİ

Her bir konunun arkasından ise o gün anlatılan konu ile ilgili hazırlanan değerlendirme kağıtları ailelere verilmiş ve değerlendirmeleri yapılmaları istenmiştir. Oturum bitirilmeden önce ise değerlendirme kağıtları oturumun sunan kişi tarafından kontrol edilerek gerekli düzeltmeler ailelere verilmiştir. Oturum sonunda ise ailelere o gün anlatılan konu ile ilgili ödevler verilmiş ve bir sonraki haftanın da konusu hakkında bilgi verilerek oturumlar sonlandırılmıştır.

Her oturumun başında ise bir önceki haftanın konusu ailelerle tartışılmış, tekrar edilmesine gereksinim olduğu belirlenen konular üzerinde sunu yapılmıştır.

AİLE EĞİTİMİ PROGRAMI DEĞERLENDİRME FORMU

Bu formun amacı aile üyelerinin aile eğitimi programının değerlendirilmesini sağlamaktır. Bu formun amacı aile üyelerinin aile eğitimi programının değerlendirilmesini sağlamaktır. Bu formun amacı aile üyelerinin aile eğitimi programının değerlendirilmesini sağlamaktır.

1. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
2. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
3. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
4. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
5. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
6. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
7. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
8. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
9. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
10. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
11. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
12. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
13. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
14. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
15. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
16. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
17. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
18. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
19. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
20. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
21. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.
22. Aile eğitimi programının değerlendirilmesi için aile üyelerinin katılımı sağlanmıştır.

DEĞERLENDİRME

İlk uygulama sürecine katılması planlanan, her bir program için 6 aile belirlenmiş ve programın günü ve saati planlanmıştır. Ailelerin katıldığı ilk oturumda katıldıkları eğitimin genel içeriği, programın önemi, program saati ve günü, devamlılığın öneminden bahsedilmiş ve ailelerin programdan beklentileriyle ilgili düşünceleri alınmıştır.

Her bir program haftada bir gün bir saat şeklinde hazırlanmış ve yaklaşık 7-8 hafta devam edecek şekilde planlanmıştır.

Her bir program haftada bir gün bir saat şeklinde hazırlanmış ve yaklaşık 7-8 hafta devam edecek şekilde planlanmıştır.

Her bir program haftada bir gün bir saat şeklinde hazırlanmış ve yaklaşık 7-8 hafta devam edecek şekilde planlanmıştır.

Her bir program haftada bir gün bir saat şeklinde hazırlanmış ve yaklaşık 7-8 hafta devam edecek şekilde planlanmıştır.

Her bir program haftada bir gün bir saat şeklinde hazırlanmış ve yaklaşık 7-8 hafta devam edecek şekilde planlanmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Aile eğitimi programı sonuçları incelendiğinde, ailelerin böyle bir çalışmaya katılmalarının kendilerine olumlu katkısı olduğu ile ilgili görüş bildirdikleri, eğitim süresince öğrendiklerini çocuklarına uyguladıklarını ve çok olumlu sonuçları aldıklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca anne-babaların neyi, ne zaman ve nasıl öğreteceklerini öğrendiklerini, çocuklarıyla nasıl çalışmaları konusunda daha bilgili olduklarını ve hazırlanan diğer programlara da katılmak istediklerini ifade etmişlerdir.

Türkiye'de anne-babalar uzun yıllar çocuklarının eğitimleri dışında kalmıştır. Okul öncesi ve ilkökullerinde, okul aile birliğinin önemli olduğu, ailenin de çocuğun eğitimine katkıda bulunabileceğini vurgulanmıştır(MEB,1991.a;1991.c).

KAYNAKÇA

- Çavkaytar, A(1999). Zihin Engellilere Özbakım ve Ev İçi Becerilerinin Öğretiminde Bir Aile Eğitimi Programının Etkilliliği. Anadolu Üniversitesi, Yayınlanmış Doktora Tezi
Fox ve Birder, 1990
Gültekin-Seylan, E(1999).Uygun Lmayan Davranışların Azaltılmasında Ebeveynler Tarafından Uygulanan Uyumsuz Davranışların Ayrımı Pekleştirilmesinin Etkisi(Otistik Çocuklar Ve Ebeveynleriyle Eve Dayalı Aile Eğitimi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
Schulz,1987
Varol, N(1995)
Varol, N(2006). Aile Eğitimi(Süreçleri-Yöntemleri-Programlar)(2. Basım).Ankara Kök Yayıncılık.